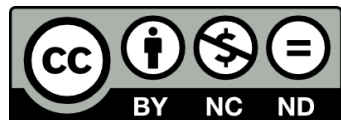

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Κακής Μεταχείρισης

This work is licensed
under a

**ARTIP: Awareness Raising and Training Measures
for the Istanbul Protocol in Europe**

www.istanbulprotocol.info

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Επισκόπηση

- a. Εισαγωγή
- b. Νομικό Πλαίσιο
- c. Εκπροσώπηση των Κρατουμένων
- d. Δικαίωμα στην θεραπεία και την αποκατάσταση
- e. Τεκμηρίωση και έρευνα
- f. Προληπτική Παρακολούθηση
- g. Υπεράσπιση και Χάραξη Πολιτικής
- h. Ενίσχυση Ικανοτήτων
- i. Ο ρόλος του δικαστικού αγώνα

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α. Εισαγωγή

Λειτουργίες των δικηγόρων που σχετίζονται με περιπτώσεις βασανιστηρίων και κακής μεταχείρισης:

- Εκπροσώπηση κρατουμένων και επιζώντων βασανιστηρίων,
- Έρευνα και Τεκμηρίωση υποθέσεων
- Προληπτική παρακολούθηση χώρων κράτησης,
- Υπεράσπιση και Χάραξη Πολιτικής
- Ενίσχυση Ικανοτήτων και Δικαστικός Αγώνας

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

B. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Νομικό Πλαίσιο

Πράξεις βασανιστηρίων και κακής μεταχείρισης μπορούν να προληφθούν μέσω ενός ισχυρού εγχώριου νομικού πλαισίου, σε συνδυασμό με τις διεθνείς συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχει κυρώσει η χώρα.

2. Νομοθετικές Ενέργειες

Οι δικηγόροι θα πρέπει να:

Προτείνουν νομοθετικές πράξεις

Ελέγχουν την διαδικασία εφαρμογής

Συνηγορούν υπέρ της βελτίωσης της νομοθεσίας

Ζητούν ποινικοποίηση των βασανιστηρίων

Αναπτύσσουν συγκριτικές αναλύσεις διεθνών και περιφερειακών προτύπων

Τηρούν τις αρχές της διεθνούς δικαιοδοσίας και της μη-επαναπροώθησης

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

Σ. ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

1. Νομικό Πλαίσιο

Το δικαίωμα στην δικαιοσύνη και σε δίκαιη δίκη περιλαμβάνονται:

- Στο Άρθρο 14 ΔΣΑΠΔ
- Στις Βασικές Αρχές για τον Ρόλο των Δικηγόρων
- Στους Ευρωπαϊκούς Σωφρονιστικούς Κανόνες
- Στους Ελάχιστους Κανόνες του ΟΗΕ για την Μεταχείριση των Κρατουμένων (SMRT)
- Περιφερειακά Όργανα:
 - Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου(Άρθρο 6)
 - Αμερικανική Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου(Άρθρο 8)
 - Αφρικανικός Χάρτης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Λαών (Άρθρο 7)

2. Ευπάθεια

Οι κρατούμενοι, και ιδιαίτερα οι προδικαστικώς κρατούμενοι, είναι ιδιαίτερα επιρρεπείς σε παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους και την έμφυτη αξιοπρέπειά τους.

3. Εκπροσώπηση των Κρατουμένων

Οι Δικηγόροι θα πρέπει να διασφαλίζουν τις δικονομικές εγγυήσεις:

- Άμεση, απευθείας, τακτική και εμπιστευτική πρόσβαση σε δικηγόρο
- Πληροφορίες σχετικά με τους λόγους της σύλληψης
- Πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των κρατουμένων
- Ιατρική εξέταση
- Αίτηση για έγγραφο του habeas corpus

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

D. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. Νομικό Πλαίσιο

Άρθρα 13 και 14 της Σύμβασης του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων:

- Δικαίωμα προσφυγής και εξέτασης από τις αρμόδιες αρχές
- Δικαίωμα σε αμερόληπτη και ταχεία έρευνα
- Προστασία έναντι αντιποίνων
- Δικαίωμα σε αποκατάσταση και επαρκή αποζημίωση

2. Βοήθεια σε θύματα βασανιστηρίων

Οι δικηγόροι θα πρέπει να:

- Εξηγούν το δικαίωμα στην θεραπεία και την αποκατάσταση στο θύμα βασανιστηρίων
- Βοηθήσουν στην υποβολή καταγγελίας
- Βοηθήσουν το θύμα βασανιστηρίων στα μετέπειτα διαδικαστικά στάδια

3. Επαρκής Αποκατάσταση

Η αποζημίωση μπορεί να είναι:

- Διερεύνηση της αλήθειας
- Επίσημη αναγνώριση της διαπραχθείσης πράξης βασανιστηρίων
- Απολογία των αρμόδιων αρχών
- Χρηματική αποζημίωση
- Καταπολέμηση της ατιμωρησίας και εισαγωγή προληπτικών μέτρων

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

Ε. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

1. Έρευνα

- Άμεση, αμερόληπτη, ενδεδελεχής
- Προστασία έναντι αντιποίνων
- Εμπιστευτικές Συνεντεύξεις
- Οι ισχυρισμοί θα πρέπει να διαβιβάζονται με ρητή συναίνεση του κρατουμένου

2. Τεκμηρίωση

Οι δικηγόροι θα πρέπει να γνωρίζουν πώς να τεκμηριώνουν ιατρικά και να εντοπίζουν ίχνη βασανιστηρίων:

- Ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των ιατρών και των νομικών επαγγελματιών
- Οι καταγγελίες είναι πιο ισχυρές όταν υποστηρίζονται από συγκεκριμένα στοιχεία των βασανιστηρίων που υπέμεινε το θύμα
- Μέριμνα για ανεξάρτητη ιατρική εξέταση για ενίσχυση της θέσης κατά την υποβολή

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

Γ. ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

1. Προληπτική Παρακολούθηση

“Η τακτική επιθεώρηση των χώρων κράτησης, ειδικά όταν πραγματοποιείται στο πλαίσιο συστήματος περιοδικών επισκέψεων, αποτελεί ένα από τα πιο αποτελεσματικά προληπτικά μέτρα κατά των βασανιστηρίων.”

*-- Ειδικός Εισηγητής ΟΗΕ για τα
Βασανιστήρια, 2002*

2. Προϋποθέσεις

- Εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων (OPCAT)
- Δημιουργία Εθνικού Προληπτικού Μηχανισμού (NPM)
- Συνεργασία με NPM, άλλους φορείς παρακολούθησης και οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών

3. Προληπτική Παρακολούθηση

Διεπιστημονικά Όργανα Παρακολούθησης

4. Καθήκοντα των δικηγόρων

- Καθιέρωση τυποποιημένων καταλόγων
- Συνεντεύξεις με θύματα θα πρέπει να πραγματοποιούνται με ευαισθησία και εμπάθεια
- Τεκμηρίωση περιπτώσεων βασανιστηρίων
- Έκθεση μοτίβων θεσμικής ανεπάρκειας
- Σύνδεσμος του κοινού και των διεθνών μηχανισμών πρόληψης

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

Γ. ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. Υπεράσπιση και Χάραξη Πολιτικής

- Κύρωση και εφαρμογή των διεθνών νομικών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που απαγορεύουν τα βασανιστήρια
- Υποστήριξη νομικών μεταρρυθμίσεων
- Ευαισθητοποίηση
- Ενθάρρυνση στους δικαστές να ερμηνεύουν το εσωτερικό δίκαιο υπό το φως των διεθνών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

Η. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

1. Ενίσχυση Ικανοτήτων

- Εκστρατείες Ευαισθητοποίησης
- Ενίσχυση των αρχών, των θεσμών και της κοινωνίας των πολιτών
- Δημιουργία εργαλείων πληροφόρησης για το κοινό
- Δικτύωση
- Διεθνής Συνεργασία
- Εκπαίδευση

Ο ρόλος των Δικηγόρων στην πρόληψη των Βασανιστηρίων και της
Κακής Μεταχείρισης

Ι. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

1. Στρατηγική Επίλυση Διαφορών

Η Στρατηγική Επίλυση Διαφορών μπορεί να οδηγήσει σε δικαστικά προηγούμενα που μπορούν να είναι ιδιαίτερα χρήσιμα σε σχέση με την θεραπεία και την αποκατάσταση.

2. Αρχές

- Αποκλεισμός από την δίκη στοιχείων αποκτηθέντων μέσω εξαναγκασμού
- Το βάρος απόδειξης δεν θα πρέπει να φέρει το θύμα
- Η στρατηγική για την επίλυση των διαφορών δεν θα πρέπει να εμποδίζει την υποβολή μιας αναφοράς σε ένα διεθνές όργανο ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή στο δικαστήριο